

UCHWAŁA Nr. IV.124 / 2015
RADY POWIATU ŁOWICKIEGO
z dnia 28 stycznia 2015 r.

w sprawie uchwalenia „Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2015-2017”
w Powiecie Łowickim

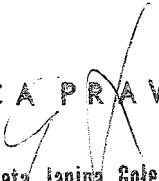
Na podstawie art. 4 ust. 1 pkt 3a, art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (tj. Dz. U. z 2013 r. poz. 595 i. poz. 645; z 2014 r. poz. 379 i 1072), oraz art. 180 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz. U. z 2013 r. poz. 135, poz. 154, poz. 866, poz. 1650; z 2014 r. poz. 619, poz. 1188) Rada Powiatu Łowickiego uchwala, co następuje:

- §1. Uchwala się „Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2015-2017” w Powiecie Łowickim, w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.
- §2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Łowickiego.
- §3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia z mocą obowiązującą od 1 stycznia 2015 r.

PRZEWODNICZĄCY RADY

Przewodniczący
Rady Powiatu Łowickiego

RADCA PRAWNY

mgr Elżbieta Janina Gołębiowska
Łd. Sk-15

Załącznik
do Uchwały Rady Powiatu
Łowickiego
z dnia 28 stycznia 2015

**POWIATOWY PROGRAM
ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ
NA LATA 2015-2017**

ŁOWICZ 2015

SPIS TREŚCI

Spis

I.	WSTĘP	3
II.	RODZINA W KONTEKŚCIE PRZEPISÓW PRAWA	5
	2.1. Prawo międzynarodowe	5
	2.2. Prawo krajowe	6
	2.3. Instytucje powołane do ochrony rodziny	8
III.	CHARAKTERYSTYKA I ANALIZA RODZINNEJ ORAZ INSTYTUCJONALNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ W POWIECIE ŁOWICKIM	9
	3.1. Organizacja pieczy zastępczej	9
	3.3. Zadania powiatu	10
	3.3. Formy pieczy zastępczej. Rola organizatora rodzinnej pieczy zastępczej	11
	3.4. Charakterystyka i analiza rodzin zastępczych w powiecie	14
	3.5. Liczba rodzin zastępczych w powiecie łowickim	15
	3.6. Charakterystyka instytucjonalnej pieczy zastępczej w powiecie łowickim	16
IV.	CEL PROGRAMU	20
V.	ZADANIA PROGRAMU	20
VI.	LIMIT RODZIN ZASTĘPCZYCH ZAWODOWYCH	22
VII.	ZAKŁADANE REZULTATY REALIZACJI PROGRAMU	23
VIII.	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU	23
IX.	BENEFICJENCI PROGRAMU	23
X.	REALIZATORZY PROGRAMU	24
XI.	MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU	24

I. WSTEP

Podstawą opracowania Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej jest art. 180 pkt. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz. U. z 2013 r. poz. 135 ze zm.).

Zgodnie z w/w ustawą zadania związane z zapewnieniem dzieciom pieczy zastępczej należą do zadań własnych powiatu, do których zalicza się:

- 1) opracowanie i realizacja 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych;
- 2) zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo-wychowawczych;
- 3) organizowanie wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze i regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne, przez wspieranie procesu usamodzielnienia;
- 4) tworzenie warunków do powstawania i działania rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka i rodzin pomocowych;
- 5) prowadzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz placówek wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym;
- 6) organizowanie szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka, rodzin pomocowych i dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego oraz kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego;
- 7) organizowanie wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej, w szczególności przez tworzenie warunków do powstawania:
 - a) grup wsparcia;
 - b) specjalistycznego poradnictwa;
- 8) powoływanie centrów administracyjnych do obsługi placówek opiekuńczo-wychowawczych;
- 9) wyznaczanie organizatora rodzinnej pieczy zastępczej;
- 10) zapewnienie przeprowadzenia przyjętemu do pieczy zastępczej dziecku niezbędnych badań lekarskich;
- 11) prowadzenie rejestru danych, o którym mowa w art. 46 ustawy;
- 12) kompletowanie we współpracy z właściwym ośrodkiem pomocy społecznej dokumentacji związanej z przygotowaniem dziecka do umieszczenia w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka;
- 13) finansowanie:
 - a) świadczeń pieniężnych dotyczących dzieci z terenu powiatu, umieszczonych w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka, placówkach opiekuńczo-wychowawczych, regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych, interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych

- lub rodzinach pomocowych, na jego terenie lub na terenie innego powiatu,
- b) pomocy przyznawanej osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka, placówki opiekuńczo-wychowawcze lub regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne,
 - c) szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego oraz szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka oraz dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego;
- 14) sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3 ustawy;
- 15) przekazywanie do biura informacji gospodarczej informacji, o której mowa w art. 193 ust. 8 ustawy.

Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej jest skorelowany ze Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Łowickiego na lata 2008-2020 oraz stanowi kontynuację i uzupełnienie dla Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Łowickim na lata 2012-2014.

W kierunkach rozwoju polityki społecznej ujętych w Strategii zapisano m.in.: „zapewnienie rodzinnej opieki zastępczej opartej na szerszej i intensywniejszej pomocy przy rosnącym znaczeniu rodzin zastępczych”. Z kolei w Powiatowym Programie Rozwoju Pieczy Zastępczej jako cel strategiczny wskazano: „tworzenie warunków do rozwoju systemu pieczy zastępczej z ukierunkowaniem na rodzinne jej formy”.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wyraźnie podzieliła kompetencje pomiędzy samorząd gminny i powiatowy. Gminom przypisano zadania w zakresie zasad i form wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, a powiatom – zasady i formy sprawowania pieczy zastępczej oraz pomocy w usamodzielnianiu jej pełnoletnich wychowanków.

Lokalny system wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przyniesie pożądane efekty jeżeli zostanie położony szczególny nacisk na profilaktykę oraz pracę z rodziną biologiczną. Umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej powinno być ostatecznością, po wykorzystaniu przez gminę wszystkich możliwych form wsparcia rodziny naturalnej.

Zasadne jest więc opracowanie powiatowego programu rozwoju pieczy zastępczej uwzględniającego lokalne uwarunkowania oraz wskazującego kierunki działań w perspektywie 3 letniej, których głównym celem będzie zapewnienie odpowiedniej liczby miejsc w rodzinnych i instytucjonalnych

formach opieki zastępczej, wraz z planowaniem niezbędnych środków finansowych.

II. RODZINA W KONTEKŚCIE PRZEPISÓW PRAWA

Nieodzownym elementem ochrony rodziny, która jest organizowana przez państwo, jest jej prawne usankcjonowanie. Prawa człowieka i rodziny są doniosłe i wynikają z przyrodzonej godności ludzkiej. Wyróżniamy trzy rodzaje praw człowieka, prawa wewnątrz krajowe, międzynarodowe i ponadpaństwowe.

Akty prawa międzynarodowego dotyczące rodziny wskazują na zobowiązania państwa w zakresie opieki i stworzenia odpowiednich warunków dla rodziny, jej powstania, rozwoju, funkcjonowania i spełniania przez nią wszystkich ważnych społecznie ról.

2.1 Prawo międzynarodowe.

Przepisy prawa międzynarodowego związanego z polityką rodzinną państwa można podzielić pod względem trzech systemów:

1. systemu Organizacji Narodów Zjednoczonych
2. systemu Rady Europy
3. systemu Unii Europejskiej

Wśród aktów Organizacji Narodów Zjednoczonych najważniejsze znaczenie w zakresie kształtowania polityki rodzinnej mają: Międzynarodowe Pakty Praw Człowieka (Międzynarodowy Pakt Praw Obywatelskich i Politycznych oraz Międzynarodowy Pakt Praw Gospodarczych, Socjalnych i Kulturalnych), uchwalone 16 grudnia 1966 roku przez Zgromadzenie Ogólne ONZ, Konwencja o Prawach Dziecka uchwalona 20 listopada 1989 roku przez Zgromadzenie Ogólne ONZ

Akty te stanowią umowy międzynarodowe ratyfikowane przez Polskę, zostały ogłoszone w dzienniku urzędowym, i są częścią polskiego porządku prawnego.

Poza powyższymi, do tematyki rodzinnej odnosi się szereg innych dokumentów ONZ, które nie mają charakteru ratyfikowanych umów międzynarodowych. W związku jednak z faktem, że Polska należy do ONZ, powinna ona stosować się do zawartych w tych dokumentach postanowień. To przykładowo *Powszechna Deklaracja Praw Człowieka*, obejmująca szeroki zakres praw, w tym prawa do życia, wolności i bezpieczeństwa osobistego oraz zakazująca tortur i niehumanitarnego traktowania. Przyczyniła się do powstania ponad sześćdziesięciu instrumentów w zakresie praw człowieka, które wspólnie wyznaczają międzynarodowy standard praw człowieka.

Pod względem kompleksowego charakteru uregulowań dotyczących rodziny, priorytetowe znaczenie ma *Konwencja o Prawach Dziecka*, przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne ONZ w 1989 roku i ratyfikowana przez Polskę 7 lipca 1991 roku. Katalog sformułowano kierując się następującymi zasadami:

- zasadą dobra dziecka, zasadą równości (wszystkie dzieci są równe wobec prawa bez względu na pochodzenie, płeć czy narodowość),
- zasadą poszanowania praw i odpowiedzialności obojga rodziców (państwo respektuje autonomię rodziny i ingeruje tylko w szczególnie uzasadnionych przypadkach według określonych procedur),
- zasadą pomocy państwa (państwo zobowiązane jest do podejmowania wszelkich działań ustawodawczo-administracyjnych dla realizacji praw uznanych w konwencji).

Oprócz aktów prawnych Organizacji Narodów Zjednoczonych, zasadnicze znaczenie dla polityki rodzinnej mają także dokumenty wydawane przez **Radę Europy**. Wśród aktów Rady Europy kluczowe znaczenie mają: Europejski Kodeks Zabezpieczenia Społecznego, Protokół do Kodeksu oraz Zrewidowany Europejski Kodeks Zabezpieczenia Społecznego. Kodeks i Protokół uchwalone w 1964r., nieratyfikowane przez Polskę, zawierają zestawienie minimalnych standardów, w tym w zakresie świadczeń rodzinnych.

Kolejnym istotnym instrumentem Rady Europy w zakresie harmonizacji zabezpieczenia społecznego jest Europejska Karta Społeczna i Zrewidowana Karta Społeczna, które dotyczą nie tylko zagadnień z minimalnym poziomem zabezpieczenia społecznego, ale też przewiduje ona prawo rodziny do korzystania z ochrony socjalnej, prawnej i ekonomicznej. Istotnym osiągnięciem Rady Europy jest ***Europejska Konwencja Praw Człowieka***, która określa prawa i wolności jednostki, a także zobowiązuje państwa do ich przestrzegania.

Podobnym do systemu Rady Europy jest system **Unii Europejskiej**, który także charakteryzuje się regionalnością. Jednym z podstawowych długookresowych problemów społecznych w zakresie polityki rodzinnej, przed jakimi stoi Unia Europejska jest starzenie się ludności. Na przestrzeni ostatnich dziesięcioleci zmiane uległy także formy i struktura rodziny, czego przyczyną są współczesne procesy demograficzne. Przejawiają się one opóźnianiem decyzji o urodzeniu pierwszego dziecka, wzrostem liczby urodzeń pozamażeńskich, a także spadkiem skłonności do zawierania małżeństw na rzecz wzrostu odsetka osób żyjących w związkach konsensualnych.

Warto wskazać na działalność ***Europejskiego Obserwatorium Państwowych Polityk Rodzinnych*** utworzonego w 1989 r., które: monitoruje i porównuje działania krajów Unii Europejskiej, mające wpływ na dzieci i rodziny, analizuje zmiany demograficzne, ich wpływ na strukturę i funkcjonowanie rodzin, analizuje oddziaływanie przemian społeczno-ekonomicznych na rodziny.

2.2 Prawo krajowe.

Wśród zasad prawa rodzinnego w Polsce podstawowe znaczenie ma zasada dobra dziecka. Sprowadza się ona do zapewnienia dziecku maksymalnej ochrony, w zakresie jego interesów osobowych, jak i majątkowych. Wyrazem tej zasady jest zobligowanie publicznych i prywatnych instytucji pomocy

społecznej, sądów oraz władz administracyjnych do kierowania się w swojej działalności dyrektywą najlepszego zabezpieczenia interesów dziecka.

Do najważniejszych źródeł prawa rodzinnego wydanych w Polsce zalicza się m. in.:

- Konstytucję Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku,
- Kodeks Rodzinny i Opiekuńczy z dnia 25 lutego 1964 roku wraz z przepisami wprowadzającymi,
- Kodeks cywilny z dnia 23 kwietnia 1964 roku,
- Kodeks postępowania cywilnego ustawę z dnia 17 listopada 1964 roku,
- Prawo prywatne międzynarodowe - ustawę z dnia 12 listopada 1965,
- Ustawę z dnia 26 października 1982 roku o postępowaniu w sprawach nieletnich,
- Ustawę z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych,
- Ustawę z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej,
- Ustawę z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- Ustawę z dnia 7 września 2007 roku o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
- Ustawę z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Konstytucja zawiera kilka przepisów mających fundamentalne znaczenie dla prawnej ochrony rodziny. Formułuje ona także najważniejsze zasady prawa rodzinnego oraz gwarantuje wolność w wyborze dla swoich dzieci szkół innych niż publiczne oraz prawo do zapewnienia dzieciom wychowywania i nauczania moralnego i religijnego. **Kodeks Rodzinny i Opiekuńczy** – obejmuje swą regulacją całość stosunków rodzinnych, ustanawiając wobec małżonków obowiązek zaspokajania potrzeb rodziny, jaką założyli zawierając związek małżeński. Z kolei ustawa **Prawo prywatne międzynarodowe** zawiera reguły kolizyjne wskazujące prawo właściwe do spraw rodzinnych z elementem zagranicznym. Natomiast **ustawa o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych alimentów** sprawach nieletnich, uchwalona w celu zapobiegania demoralizacji i dokonywania czynów karalnych przez dzieci i młodzież, zawiera uregulowania proceduralne, których celem jest doprowadzenie do rozpatrywania spraw nieletnich przez sąd, w sposób adekwatny do wieku i rozwoju dziecka. Zasady przyznawania świadczeń rodzinnych regulują przepisy **ustawy o świadczeniach rodzinnych**. Świadczenia opierają się na jednolitym sposobie określania kryteriów dochodowych, a system ma charakter selektywny i adresowany jest do rodzin o niższych dochodach.

Przepisy **ustawy o pomocy społecznej** normują zagadnienia pomocy państwa, adresowanej do najuboższej i niezaradnej życiowo warstwy społeczeństwa. Działania organów administracji publicznej w sferze udzielania

świadczeń z pomocy społecznej ukierunkowane są na zapobieganie, łagodzenie skutków i przezwyciężanie ryzyk społecznych.

Przepisy *ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej* określają zasady i formy wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych wraz z wspieraniem pieczy zastępczej oraz pomocy w usamodzielnianiu jej pełnoletnich wychowanków.

2.3 Instytucje powołane do ochrony rodziny.

Zakres opieki państwa nad rodziną, w tym formy prawne i modele organizacyjne opieki są we wszystkich ustawodawstwach zróżnicowane. Pewne idee pozostają jednak wspólne jak choćby dążenie do powołania specjalnych sądów, które dysponując wysoko wykwalifikowaną kadrą sędziowską oraz wyspecjalizowanymi organami pomocniczymi, rozpoznawałyby zasadnicze sprawy związane z funkcjonowaniem rodziny.

Do instytucji powołanych do ochrony rodziny w Polsce zaliczyć można sądy rodzinne, prokuraturę, Rzecznika Praw Obywatelskich, Rzecznika Praw Dziecka, instytucje pomocy społecznej oraz organizacje pozarządowe.

Właściwość sądów rodzinnych w Polsce jest bardzo szeroka. Obejmuje ona sprawy z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego, dotyczące demoralizacji i czynów karalnych nieletnich, leczenia osób uzależnionych od alkoholu, oraz środków odurzających i psychotropowych, a także należące do sądu opiekuńczego na podstawie odrębnych ustaw (Prawo o aktach stanu cywilnego, o zawodzie lekarza, o ochronie zdrowia psychicznego, o pomocy społecznej, wspierania rodziny i systemie pieczy zastępczej, o paszportach). Rola prokuratora w zakresie sprawowania prawnej ochrony nad rodziną przejawia się w jego statusie oskarżyciela publicznego, między innymi w sprawach karnych, konfliktach rodzinnych, a także w jego kompetencjach na gruncie procedury cywilnej. Prokurator może żądać wszczęcia postępowania w każdej sprawie oraz wziąć udział w każdym już toczącym się postępowaniu, jeżeli, według jego oceny, wymaga tego ochrona praworządności, praw obywateli lub interesu społecznego.

Rzecznik Praw Obywatelskich może żądać wszczęcia postępowania w sprawach cywilnych oraz brać udział w każdym toczącym się postępowaniu. Może on także samodzielnie prowadzić postępowanie wyjaśniające, zwracać się o zbadanie sprawy do innych organów oraz żądać przedłożenia informacji o stanie sprawy prowadzonej przez sądy, prokuraturę i inne organy ścigania.

Rzecznik Praw Dziecka stoi na straży życia i ochrony zdrowia, wychowania w rodzinie, godziwych warunków społecznych oraz prawa do nauki. Zadaniem Rzecznika jest podejmowanie działań zmierzających do ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem, demoralizacją, zaniedbaniem oraz innym złym traktowaniem, a także szczególna troska o prawa dzieci niepełnosprawnych.

Do instytucji pomocy społecznej powołanych do pomocy rodzinie należą: powiatowe centra pomocy rodzinie, ośrodki pomocy społecznej, placówki specjalistycznego poradnictwa rodzinnego, placówki opiekuńczo-wychowawcze, ośrodki adopcyjne, ośrodki wsparcia, ośrodki interwencji kryzysowej, itp. Na szczeblu samorządu gminnego zadania pomocy społecznej realizują ośrodki pomocy społecznej, natomiast zadania powiatu w tym zakresie realizowane są przez powiatowe centra pomocy rodzinie.

W obszarze prawnej ochrony rodziny w Polsce aktywnie działa wiele organizacji pozarządowych. Są to głównie organizacje rzecznicze, których rola polega na reprezentowaniu interesów określonych grup społecznych, a więc ochrona interesów osób słabszych i niezaradnych. Natomiast organizacje świadczące bezpośrednią pomoc, to podmioty, które pełnią rolę realizatorów usług społecznych. Najczęściej współpracują one z administracją samorządową i są przez nią finansowane.

III.CHARAKTERYSTYKA I ANALIZA RODZINNEJ I INSTYTUCJONALNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ W POWIECIE ŁOWICKIM.

3.1 Organizacja pieczy zastępczej

System pieczy zastępczej uwzględnia trzy poziomy oddziaływania: Gmina, Powiat, Samorząd Województwa.

Zgodnie z ustawą gmina zobowiązana jest do działań z zakresu profilaktyki rodzinnej. Jest ona realizowana przez gminne instytucje świadczące usługi na rzecz dziecka i rodziny. Utworzone zostało stanowisko asystenta rodziny do bezpośredniej pracy z rodziną. Jest on kierowany wyłącznie do rodzin, w których sytuacja dziecka małoletniego wymaga wsparcia zewnętrznego. Jego czas pracy jest elastyczny, nienormowany i dostosowany przede wszystkim do rytmu życia rodziny. Asystent ponosi indywidualną odpowiedzialność za wyniki pracy z konkretną rodziną.

W celu wsparcia rodziny dziecko może zostać objęte opieką i wychowaniem w placówce wsparcia dziennego. Placówkę wsparcia dziennego prowadzi gmina lub podmiot, który uzyskał zezwolenie wójta albo starosty, burmistrza, prezydenta. Placówka wsparcia dziennego współpracuje z rodzicami lub opiekunami dziecka, a także placówkami oświatowymi i podmiotami leczniczymi.

Placówka wsparcia dziennego może być prowadzona w formie:

- 1) opiekuńczej, w tym kół zainteresowań, świetlic, klubów i ognisk wychowawczych,
- 2) specjalistycznej,
- 3) pracy podwórkowej realizowanej przez wychowawcę.

Placówka wsparcia dziennego prowadzona w formie opiekuńczej zapewnia dziecku: opiekę i wychowanie, pomoc w nauce, organizację czasu wolnego, zabawę i zajęcia sportowe oraz rozwój zainteresowań.

Placówka wsparcia dziennego prowadzona w formie specjalistycznej w szczególności: organizuje zajęcia socjoterapeutyczne, terapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne oraz logopedyczne; realizuje indywidualny program korekcyjny, program psychokorekcyjny lub psychoprofilaktyczny, w szczególności terapię pedagogiczną, psychologiczną i socjoterapię.

Placówka wsparcia dziennego prowadzona w formie pracy podwórkowej realizuje zadania animacyjne i socjoterapeutyczne.

Zapisy ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej stanowią, że w placówce wsparcia dziennego, w tym samym czasie pod opieką jednego wychowawcy może przebywać nie więcej niż 15 dzieci. Intencją wprowadzenia takiego rozwiązania było zapewnienie dzieciom, które uczęszczają do placówek wsparcia dziennego lepszych warunków nauki i zabawy a także bezpieczeństwa.

3.2 Zadania powiatu

Za organizację pieczy zastępczej odpowiada powiat. Do zadań powiatu (własnych i zleconych) należą w szczególności:

- opracowanie i realizacja 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych,
- zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo-wychowawczych,
- organizowanie wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze i regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne, przez wspieranie procesu usamodzielnienia,
- tworzenie warunków do powstawania i działania rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka i rodzin pomocowych,
- prowadzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz placówek wsparcia rodzinnego o zasięgu ponadgminnym,
- organizowanie szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka, rodzin pomocowych i dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego oraz kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego,
- organizowanie wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej, w szczególności przez tworzenie warunków do powstawania: grup wsparcia i specjalistycznego poradnictwa,
- wyznaczanie organizatora rodzinnej pieczy zastępczej,

- zapewnienie przeprowadzenia przyjętemu do pieczy zastępczej dziecku niezbędnych badań lekarskich,
- prowadzenie rejestru danych rodzin zastępczych,
- kompletowanie we współpracy z właściwym ośrodkiem pomocy społecznej dokumentacji związanej z przygotowaniem dziecka do umieszczenia w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka,
- finansowanie: świadczeń pieniężnych dotyczących dzieci z terenu powiatu, umieszczonych w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka, placówkach opiekuńczo-wychowawczych, regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych, interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych lub rodzinach pomocowych, na jego terenie lub na terenie innego powiatu,
- pomocy przyznawanej osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka, placówki opiekuńczo-wychowawcze lub regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne,
- szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego oraz szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka oraz dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego,
- sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego,
- przekazywanie do biura informacji gospodarczej informacji o powstawaniu zaległości dotyczącej odpłatności za pobyt dziecka w rodzinie zastępczej, realizacja zadań wynikających z rządowych programów wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej,
- finansowanie pobytu dzieci cudzoziemców w pieczy zastępczej.
- Zadania powiatu w zakresie pieczy zastępczej starosta wykonuje za pośrednictwem powiatowego centrum pomocy rodzinie oraz organizatorów rodzinnej pieczy zastępczej.

3.3 Formy pieczy zastępczej. Rola organizatora rodzinnej pieczy zastępczej.

Pieczka zastępcza zapewnia:

- 1) pracę z rodziną umożliwiającą powrót dziecka do rodziny lub gdy jest to niemożliwe — dążenie do przysposobienia dziecka, a w przypadku braku możliwości przysposobienia dziecka – opiekę i wychowanie w środowisku zastępczym,
- 2) przygotowanie dziecka do: godnego, samodzielnego i odpowiedzialnego życia, pokonywania trudności życiowych zgodnie z zasadami etyki, nawiązywania i podtrzymywania bliskich, osobistych i społecznie

akceptowanych kontaktów z rodziną i rówieśnikami, w celu łagodzenia skutków doświadczania straty i separacji oraz zdobywania umiejętności społecznych,

3) zaspokojenie potrzeb emocjonalnych dzieci, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb bytowych, zdrowotnych, edukacyjnych i kulturalno-rekreacyjnych.

Pieczą zastępczą sprawowana jest w dwóch formach: **rodzinnej i instytucjonalnej**.

Formami rodzinnej pieczy zastępczej są:

1) Rodzina zastępcza:

☐ spokrewniona,

☐ niezawodowa,

☐ zawodowa, w tym pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowa specjalistyczna,

2) Rodzinny dom dziecka.

Rodziny zastępcze oraz rodzinne domy dziecka, na ich wniosek, mogą być wspierane przez rodziny pomocowe.

Rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka obejmuje się, od 1 stycznia 2015r. na ich wniosek, opieką koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej wyznaczanego przez organizatora rodzinnej pieczy zastępczej.

Formy instytucjonalnej pieczy zastępczej przewidziane przez ustawę to:

- placówki opiekuńczo-wychowawcze typu: socjalizacyjnego, interwencyjnego, specjalistyczno- terapeutycznego, rodzinnego (powiat),
- regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne (samorząd województwa),
- interwencyjny ośrodek preadopcyjny (samorząd województwa).

Rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej służyć ma ograniczeniu roli placówek opiekuńczo-wychowawczych.

Instytucje te będą małymi, przejściowymi placówkami (docelowo do 14 dzieci), przeznaczonymi dla dzieci starszych (od 10 roku życia), wymagających szczególnej opieki i mających trudności w przystosowaniu się do życia w rodzinie. W tych placówkach przebywać będą także dzieci wymagające specjalnej opieki medycznej (np. wspomagane aparaturą medyczną), dla których ze względu na stan zdrowia nie byłoby możliwe znalezienie zawodowej rodziny zastępczej.

Zadaniami organizatora rodzinnej pieczy zastępczej z zakresu ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej są w szczególności:

1. Prowadzenie naboru kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka,
2. Kwalifikowanie osób kandydujących do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz wydawanie zaświadczeń kwalifikacyjnych zawierających potwierdzenie ukończenia szkolenia, opinię

- o spełnianiu warunków i ocenę predyspozycji do sprawowania pieczy zastępczej,
3. Organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka,
 - 3a. Zapewnienie badań psychologicznych kandydatom do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz rodzinom zastępczym i osobom prowadzącym rodzinne domy dziecka,
 4. Organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego, wydawanie świadectw ukończenia tych szkoleń oraz opinii dotyczącej predyspozycji do pełnienia funkcji dyrektora i wychowawcy w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego,
 5. Zapewnienie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji, biorąc pod uwagę ich potrzeby,
 6. Zapewnianie pomocy i wsparcia osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w ramach grup wsparcia oraz rodzin pomocowych,
 7. Organizowanie dla rodzin zastępczych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka pomocy wolontariuszy,
 8. Współpraca ze środowiskiem lokalnym, w szczególności z powiatowym centrum pomocy rodzinie, ośrodkiem pomocy społecznej, sądami i ich organami pomocniczymi, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz z organizacjami społecznymi,
 9. Prowadzenie poradnictwa i terapii dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą i ich dzieci oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej,
 10. Zapewnianie pomocy prawnej osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w zakresie prawa rodzinnego,
 11. Dokonywanie okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej,
 12. Prowadzenie działalności diagnostyczno-konsultacyjnej, której celem jest pozyskiwanie, szkolenie i kwalifikowanie osób zgłaszających gotowość do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej oraz prowadzenia rodzinnego domu dziecka, a także szkolenie i wspieranie psychologiczno-pedagogiczne osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą oraz rodziców dzieci objętych tą pieczą,
 13. Przeprowadzanie badań pedagogicznych i psychologicznych oraz analizy dotyczących kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka,
 14. Zapewnianie rodzinom zastępczym zawodowym i niezawodowym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka poradnictwa, które ma na celu

zachowanie i wzmocnienie ich kompetencji oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego,

- 14a. Zapewnienie koordynatorom rodzinnej pieczy zastępczej szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji,
15. Przedstawianie Staroście i Radzie Powiatu corocznego sprawozdania z efektów pracy,
16. Zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających,
17. organizowanie opieki nad dzieckiem, w przypadku gdy rodzina zastępcza, albo prowadzący rodzinny dom dziecka okresowo nie może sprawować opieki, w szczególności z powodów zdrowotnych lub losowych albo zaplanowanego wypoczynku.

3.4. Charakterystyka i analiza rodzin zastępczych w powiecie.

Rodzaje rodzin zastępczych

(na podstawie przepisów ustawy o pomocy społecznej obowiązujących do dnia 31.12.2011r.):

- spokrewnione z dzieckiem – opiekę nad dzieckiem przejmują dalsi członkowie rodziny, np. dziadkowie, rodzeństwo, wujostwo, itp.
- niespokrewnione z dzieckiem – opiekę sprawują osoby prawnie obce dla dziecka. W takie rodzinie może być umieszczonych w tym samym czasie troje dzieci
- zawodowe niespokrewnione z dzieckiem:
 - ✓ wielodzietne,
 - ✓ specjalistyczne, o charakterze pogotowia rodzinnego.

Od 1 stycznia 2012 roku, zgodnie z art. 39 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej formami rodzinnej pieczy zastępczej są:

1. Rodzina zastępcza:

- ✓ spokrewniona (małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim, będący wstępnymi lub rodzeństwem dziecka),
- ✓ niezawodowa (małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim, niebędący wstępnymi lub rodzeństwem dziecka),
- ✓ zawodowa, w tym pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowa specjalistyczna.

2. Rodzinny dom dziecka.

3. **Rodziny pomocowe** (sprawują opiekę nad dzieckiem w przypadku czasowego niesprawowania opieki nad dzieckiem przez rodzinę zastępczą).

3.5 Liczba rodzin zastępczych w powiecie łowickim.

Tab. 1: Liczba rodzin zastępczych i dzieci przebywających w rodzinach zastępczych na terenie Powiatu Łowickiego w latach 2006-2014.

rok	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Ilość rodzin zastępczych, w tym:	92	95	94	91	103	99	101	99	97
Ilość dzieci w rodzinach zastępczych	127	131	137	136	149	142	148	145	141

Tab. 2: Liczba rodzin zastępczych na terenie Powiatu Łowickiego z podziałem na rodzaje rodzin w latach 2012-2014.

Rodziny zastępcze	2012	2013	2014
spokrewnione	68	5	61
niezawodowe	31	29	31
zawodowe	2	2	5
Razem rodzin zastępczych	101	99	97

Tab. 3: Liczba rodzin zastępczych zawodowych w latach 2012-2014

	2012	2013	2014
rodziny zastępcze zawodowe, w tym:	3	5	5
pełniące funkcję pogotowia rodzinnego	0	0	0
rodziny zawodowe specjalistyczne	0	0	0
Razem	3	5	5

Tab. 4: Liczba dzieci w powiecie łowickim w rodzinach zastępczych w latach 2012-2014

typ rodziny/rok	2012	2013	2014
spokrewnione	95	88	84
niezawodowe	42	36	38
zawodowe	11	21	19
razem dzieci w rodzinach zastępczych	148	145	141

Tab.5: Liczba dzieci w rodzinach zastępczych zawodowych w latach 2012-2014.

	2012	2013	2014
rodziny zastępcze zawodowe, w tym:	14	21	19
pełniące funkcję pogotowia rodzinnego	0	0	0
rodziny zawodowe specjalistyczne	0	0	0
razem	14	21	19

Tab. 6: Liczba pełnoletnich wychowanków rodzin zastępczych z terenu Powiatu Łowickiego w latach 2005-2014.

Rok	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Ilość	58	54	50	48	44	38	37	35	31	25

3.6 Charakterystyka instytucjonalnej pieczy zastępczej w Powiecie Łowickim.

Na terenie Powiatu Łowickiego nie funkcjonują placówki opiekuńczo-wychowawcze. Dzieci z terenu powiatu umieszczane są w placówkach opiekuńczo wychowawczych funkcjonujących w innych powiatach.

Tab. 7. Liczba dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2008-2014.

Liczba dzieci/rok	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Liczba dzieci/w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	27	24	32	34	34	31	26

Tab. 8: Liczba dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych z terenu Powiatu Łowickiego w roku 2014.

L.p.	Nazwa placówki/powiat	Liczba dzieci
1.	Dom Dziecka w Stobrowie, powiat skierniewicki	4
2.	Dom Dziecka w Rawie Mazowieckiej, powiat rawski	3
3.	Powiatowy Zespół Placówek Opiekuńczo - Wychowawczych w Gostyninie, powiat gostyniński	3
4.	Powiatowy Zespół Placówek Pomocy Dziecku Rodzinie w Siennie, powiat lipski	7
5.	Dom Dziecka w Siedlcach, powiat siedlecki	1
6.	Dom Dziecka nr 1 w Zwierzyńcu, powiat zamojski	1
7.	Dom Dziecka w Pawlikowicach, powiat wielicki	2
8.	Dom Dziecka w Rypinie, powiat rypiński	1
9.	Pogotowie Opiekuńcze Nr 1, miasto Łódź	1
10.	Dom Dziecka w Kutnie, powiat kutnowski	1
11.	Pogotowie Opiekuńcze w Piotrkowie Trybunalskim	2
	Razem	26

Tab. 9: Liczba pełnoletnich wychowanków placówek z terenu Powiatu Łowickiego w latach 2005-2014.

Pełnoletni wychowankowie placówek opiekuńczo-wychowawczych socjalizacyjnych, młodzieżowych ośrodków wychowawczych oraz specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych, zakładu poprawczego										
Rok	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Ilość	10	14	13	9	16	16	17	14	14	19

Tab. 10. Liczba dzieci w rodzinach zastępczych i placówkach opiekuńczo-wychowawczych w powiecie ogółem w latach 2008-2014.

dzieci/rok	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
dzieci w rodzinach zastępczych	137	136	149	142	148	145	141
dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	27	24	32	34	34	31	26
Razem dzieci w pieczy zastępczej	164	160	181	176	182	176	167

Tab. 11. Wydatkowanie środków dla rodzin zastępczych i wychowanków w roku 2013

Lp.	Wyszczególnienie	Plan na 2013r. w zł.	Wydatkowana kwota w zł	Wydatkowania
1	2	3	4	5
1.	Wydatkowanie środków	1 247 862,47	1 228 561,35	98,46 %
1a.	Wkład własny w projekt „Umiem Więcej”	67 531,53	61 531,53	91,12%
2.	z tego na: pomoc pieniężną na pokrycie kosztów utrzymania dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych, pomoc pieniężną na pokrycie kosztów utrzymania dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych – wkład własny w projekt „Umiem Więcej” pomoc pieniężną na kontynuowanie nauki dla pełnoletnich wychowanków rodzin zastępczych, pomoc pieniężna na usamodzielnienie w formie jednorazowego zasiłku pieniężnego.		1 086 741,94 61 531,53 120 408,41 21 411,00	87,09% 91,12% planu 67 531,53zł w projekt „Umiem Więcej” 9,65% 1,72%

Wśród 145 dzieci funkcjonujących w rodzinach zastępczych na terenie Powiatu Łowickiego w roku 2013:

- 88 dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych spokrewnionych korzystało z pomocy w wymiarze 660, 00 zł pomniejszonej o 50%

dochodu dziecka. Kwota udzielonej pomocy wynosiła – **591 937, 60zł +80 287, 88zł = 672 225, 48 zł**,

- **36** dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych niezawodowych otrzymywało pomoc w wymiarze 1000, 00zł pomniejszonej o 50% dochodu dziecka. Kwota wypłaconych świadczeń dla tej grupy dzieci wynosiła – **377 383, 29zł**.
- **21** dzieci przebywających w rodzinach zastępczych zawodowych otrzymało pomoc w wysokości - **178 952, 58zł**.

Ponadto pomoc na pokrycie kosztów utrzymania **7** dzieci umieszczonych w 4 rodzinach zastępczych stanowiła wkład własny w projekt unijny „Umiem Więcej”. Kwota wkładu własnego w projekt wynosiła - **61 531,53zł**. Wydatkowano **91, 12% planu (67 531, 53zł)**.

W okresie od 01.01.2013r. do 31.12.2013r. na usamodzielnienie i kontynuowanie nauki udzielono 31 pełnoletnim wychowankom rodzin zastępczych pomocy pieniężnej na kwotę **141 819, 41zł**, w tym na:

- usamodzielnienie dla 5 wychowanków na kwotę **21 411, 00zł**
- kontynuowanie nauki dla 31 wychowanków na kwotę **120 408, 41zł**

Nadmienić należy, że ustawa o zmianie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz niektórych innych ustaw z dnia 4 września 2014r. wprowadziła zmiany w sposobie finansowania pobytu dziecka w rodzinie zastępczej. Uchylenie przepisów zawartych w art. 80 ust. 2 - 5 powoduje, że od dnia wejście w życie ustawy tj. 18.09.2014 r. wielkość pomocy kierowanej do rodziny zastępczej nie jest pomniejszana o dochody dziecka i w całości stanowi odpowiednio kwotę: 660 zł lub 1000 zł. W związku z tym zmiana sytuacji dochodowej lub majątkowej dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej nie ma żadnego wpływu na zakres udzielanego świadczenia.

Warto również wspomnieć o wychowankach zakładów poprawczych, młodzieżowych ośrodków wychowawczych i młodzieżowych ośrodków socjoterapii, którym przyznawane są świadczenia na podstawie ustawy o pomocy społecznej. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie nie ma tu wiedzy na temat ilości tych wychowanków i trudno jest zaplanować wysokość środków finansowych potrzebnych na pomoc osobom usamodzielnianym

W roku 2013 na terenie powiatu łowickiego funkcjonowało 5 rodzin zawodowych, w których przebywało 21 dzieci. Zawodowe rodziny otrzymywały miesięczne wynagrodzenie z tytułu świadczonej opieki i wychowania. W okresie od 01.01.2013r. do 31.12.2013r. otrzymały wynagrodzenie na podstawie

umowy zlecenia w ogólnej wysokości **108 040, 00zł** wraz z pochodnymi. W roku 2014 jedna z rodzin złożyła wniosek i została rozwiązana.

Powiat łowicki zatrudnia w 2 rodzinach zastępczych zawodowych po 1 osobie, pełniące funkcję osoby do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich. W/w osoby otrzymywały miesięczne wynagrodzenie na podstawie umowy zlecenia. W okresie od 01.02.2013r. do 31.12.2013r. otrzymały wynagrodzenie w ogólnej wysokości **10 260, 00zł** wraz z pochodnymi.

Wnioski z analizy pieczy zastępczej w powiecie łowickim w latach 2008-2014

1. W latach 2008-2011 liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych i placówkach opiekuńczo-wychowawczych rosła, natomiast w latach 2012 – 2014 zauważyć można tendencję spadkową.
2. Z ogólnej liczby dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w roku 2014 ok. 84% stanowią dzieci umieszczone w rodzinach zastępczych, a ok. 16% - w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.
3. W roku 2014 w stosunku do roku 2012 nastąpił spadek dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej ogółem o ok. 9 %, natomiast w stosunku do roku 2008 jest to porównywalna liczba - wzrost tylko o ok. 0,2 %.
4. W roku 2014 w stosunku do roku 2012 nastąpił spadek dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych o ok. 4,5 %, natomiast w stosunku do roku 2008 jest to wzrost o ok. 2,5 %.
5. W roku 2014 w stosunku do roku 2012 nastąpił spadek dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych o ok. 23,5%, jednak w stosunku do roku 2008 jest to porównywalna liczba - spadek tylko o 3,5 %.
6. Wnioskować można, że w dłuższej przestrzeni czasowej liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej utrzymuje się na podobnym poziomie.
7. Najmniej dzieci umieszczonych zarówno w rodzinach zastępczych jak i w placówkach opiekuńczo-wychowawczych było w roku 2009.
8. Liczba rodzin zastępczych zawodowych w latach 2012-2014 wzrosła z 2 do 5, przy czym jedna rodzina w 2014 r. została rozwiązana.

Wnioski do programu

1. Należy rozwijać system rodzinnej pieczy zastępczej poprzez pozyskiwanie kandydatów na rodziny zastępcze zawodowe i rodziny pomocowe.
2. Z uwagi na potrzebę szybkiej reakcji w celu zabezpieczenia dziecka poprzez umieszczenie w pieczy zastępczej należy dążyć do utworzenia rodziny zastępczej o charakterze pogotowia opiekuńczego.

3. Prawie wszystkie dzieci kwalifikują się do umieszczenia w rodzinnych formach pieczy zastępczej, dlatego należy dążyć do ograniczenia liczby dzieci umieszczonych w instytucjonalnej pieczy zastępczej.
4. Ze względu na brak placówki opiekuńczo-wychowawczej na terenie powiatu łowickiego należy dążyć do utworzenia takiej placówki o charakterze socjalizacyjnym.
5. Należy prowadzić kampanie informacyjno-edukacyjne mające na celu propagowanie idei rodzicielstwa zastępczego.
6. Zapewnienie specjalistycznego wsparcia oraz utworzenie grupy wsparcia dla rodzin zastępczych mającego na celu pomoc i zapobieganie wypaleniu.

IV. CEL PROGRAMU

Cel główny:

Za główny cel (misję) Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2015-2017 uznaje się:

**Doskonalenie systemu pieczy zastępczej z ukierunkowaniem
na rodzinne jej formy**

Cele szczegółowe:

1. Zorganizowanie kompleksowego systemu rodzinnej oraz instytucjonalnej pieczy zastępczej, m.in. poprzez utworzenie placówki opiekuńczo-wychowawczej typu socjalizacyjnego.
2. Zapewnienie profesjonalnego wsparcia rodzinom i rodzinnym formom pieczy zastępczej, aby mogły właściwie pełnić funkcje opiekuńczo-wychowawcze dla dzieci.
3. Pomoc w usamodzielnianiu wychowanków placówek opiekuńczo – wychowawczych i rodzin zastępczych.
4. Podniesienie jakości świadczonych usług w zakresie pomocy dziecku i rodzinie.

V. ZADANIA PROGRAMU

1. Zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz placówkach opiekuńczo-wychowawczych.
2. Ustalenie corocznego limitu rodzin zastępczych zawodowych.
3. Przyznawanie świadczeń na miesięczne utrzymanie dziecka w rodzinie zastępczej.
4. Zapewnienie wynagrodzeń dla rodziny zastępczej zawodowej.
5. Zapewnienie środków finansowych na utrzymanie rodziny pomocowej.
6. Zapewnienie zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, środków na utrzymanie lokalu mieszkalnego lub budynku jednorodzinnego.

7. Oddzielenie wsparcia rodzin zastępczych od przyznawania świadczeń rodzinom i wychowankom poprzez pracę oddzielnych zespołów.
8. Zatrudnienie wymaganej ustawą liczby koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej oraz zapewnienie szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji.
9. Zatrudnianie zgodnie z ustawą osoby do opieki i wychowania oraz osoby do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarczych, na wniosek rodziny zastępczej.
10. Zapewnienie zgodnie z ustawą środków na pokrycie kosztów związanych z remontem lub ze zmianą lokalu w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnym.
11. W ramach środków budżetu powiatu i rozeznania potrzeb umożliwienie:
 - a) dofinansowania do wypoczynku poza miejscem zamieszkania dziecka,
 - b) przyznania świadczeń na pokrycie niezbędnych wydatków związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka – jednorazowo,
 - c) pokrycia wydatków związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych lub innych zdarzeń mających wpływ na jakość sprawowanej opieki – jednorazowo lub okresowo.
12. Prowadzenie naboru kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzącego rodzinny dom dziecka.
13. Kwalifikowanie osób kandydujących do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzącego rodzinny dom dziecka.
14. Organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzącego rodzinny dom dziecka oraz dla kandydatów do pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego.
15. Zapewnienie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji.
16. Zapewnienie pomocy i wsparcia rodzinom zastępczym, w szczególności w ramach grup wsparcia.
17. Zapewnienie badań psychologicznych kandydatom do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz rodzinom zastępczym i osobom prowadzącym rodzinne domy dziecka.
18. Prowadzenie poradnictwa (także prawnego) i terapii dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą i ich dzieci oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.
19. Współpraca z Gminnymi Zespołami Interdyscyplinarnymi.
20. Współpraca z ośrodkami pomocy społecznej w zakresie udzielania pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej.

21. Współpraca z sądami, ich organami pomocniczymi oraz innymi instytucjami w zakresie oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej.
22. Współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz rodzin biologicznych i zastępczych.
23. Zapewnienie środków na funkcjonowanie instytucjonalnej pieczy zastępczej.
24. Zapewnienie środków na przyznanie pomocy pieniężnej na kontynuowanie nauki, usamodzielnienie i zagospodarowanie dla osób usamodzielnianych.
25. Wczesne przygotowanie wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych i rodzin zastępczych do usamodzielnienia.
26. Zapewnienie wsparcia dla osób usamodzielnianych.
27. Dochodzenie należności od rodziców biologicznych za pobyt ich dzieci w pieczy zastępczej.
28. Pozyskiwanie środków zewnętrznych na realizację programu, w tym środków rządowych na podstawie art. 187 ust. 1 pkt. 2 ustawy.

VI. LIMIT RODZIN ZASTĘPCZYCH ZAWODOWYCH W LATACH 2015-2017

Zgodnie z art. 54 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej „z rodziną zastępczą niezawodową spełniającą warunki do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, posiadającą opinię koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej oraz co najmniej 3-letnie doświadczenie jako rodzina zastępcza, prowadzący rodzinny dom dziecka lub pełniący funkcję placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego, starosta zawiera, na wniosek tej rodziny, umowę o pełnienie funkcji rodziny zastępczej zawodowej”. Umowa taka może być zawarta przez starostę innego powiatu niż starosta powiatu właściwego ze względu na miejsce zamieszkania rodziny zastępczej niezawodowej. Umowy, o których mowa wyżej, zawiera się w ramach limitu rodzin zastępczych zawodowych na dany rok kalendarzowy, określonego w 3-letnim powiatowym programie dotyczącym rozwoju pieczy zastępczej.

Na podstawie danych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Łowiczu, z których wynika, że większość rodzin zastępczych to rodziny zastępcze spokrewnione, a także rozeznania potrzeb i praktyki w zakresie liczby dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej określa się limit rodzin zawodowych na lata 2015-2017:

1. Rok 2015 - 2 rodziny zastępcze zawodowe
2. Rok 2016 - 2 rodziny zastępcze zawodowe
3. Rok 2017 - 2 rodziny zastępcze zawodowe

VII. ZAKŁADANE REZULTATY REALIZACJI PROGRAMU

1. Zwiększenie świadomości społeczności lokalnej odnośnie wartości rodziny poprzez podejmowanie działań promujących rodzicielstwo zastępcze.
2. Zwiększenie liczby niezawodowych i zawodowych rodzin zastępczych.
3. Zmniejszenie liczby dzieci w wieku poniżej 10. roku życia przebywających w instytucjonalnej pieczy zastępczej.
4. Wsparcie istniejących rodzin zastępczych poprzez organizowanie specjalistycznych szkoleń mających na celu podniesienie ich kompetencji opiekuńczo-wychowawczych, prowadzenie grup wsparcia, zapewnianie dostępu do specjalistycznej pomocy, doposażenie ich mieszkań i przyznawanie dodatkowych świadczeń dla rodzin zastępczych zawodowych, zatrudnianie osób do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich oraz organizowanie pomocy wolontariuszy.
5. Zatrudnienie dodatkowych koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej celem udzielania pomocy rodzinom sprawującym pieczę zastępczą w realizacji ich zadań oraz współpracy z asystentami rodziny zatrudnionymi w gminach na terenie powiatu łowickiego.
6. Zapewnienie kompleksowej pomocy osobom usamodzielnianym oraz większe wsparcie w realizacji indywidualnych programów usamodzielnienia, w tym poprzez wsparcie rzeczowe i finansowe.
7. Wzmocnienie procesu aktywizowania osób usamodzielnianych do uczestnictwa w życiu społecznym, kontynuowania nauki, uzyskiwania kwalifikacji zawodowych oraz podejmowania pracy.

VIII. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

Źródłem finansowania zadań Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2015-2017 w Powiecie Łowickim są środki finansowe:

- z budżetu Powiatu Łowickiego,
- z budżetu Państwa (Ministra właściwego do spraw rodziny),
- z budżetów samorządów gminnych, zgodnie z art. 191 ust. 9 i ust. 10 ustawy,
- z budżetów powiatowych, zgodnie z art. 191 ust. 5 ustawy,
- z odpłatności rodziców biologicznych,
- pozyskane w ramach środków z Unii Europejskiej.

IX. BENEFICJENCI PROGRAMU

1. Dzieci przebywające w pieczy zastępczej;
2. Rodziny zastępcze i osoby prowadzące rodzinne domy dziecka;
3. Rodzice naturalni dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej;
4. Osoby usamodzielniane;

5. Kandydaci do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz kandydaci do pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego;
6. Rodziny pomocowe sprawujący czasową opiekę nad dzieckiem pozbawionym opieki rodziców;
7. Kierownictwo i wychowawcy placówek opiekuńczo-wychowawczych.

X. REALIZATORZY PROGRAMU

Koordynatorem Programu jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Łowiczu, które zarządzeniem Starosty Łowickiego zostało powołane Organizatorem Pieczy Zastępczej. W „Centrum” wyodrębniono też Zespół ds. Świadczeń. Program Rozwoju Pieczy Zastępczej „Centrum” będzie realizowało przy współpracy:

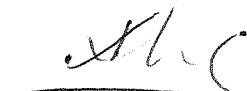
- rodzin zastępczych;
- rodzin pomocowych;
- rodzin biologicznych;
- policji;
- miejskich i gminnych ośrodków pomocy społecznej;
- sędziów i kuratorów sądów rejonowych;
- placówek oświatowych;
- ośrodka adopcyjnego;
- organizacji pozarządowych, Kościołów i związków wyznaniowych.

XI. SPOSÓB MONITOROWANIA PROGRAMU

Monitorowanie „Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2015–2017” w Powiecie Łowickim odbywać się będzie na podstawie sporządzanej sprawozdawczości z wykonania zadań oraz analizy zbieranych informacji nt. realizacji zadań ujętych w Programie. Informacje te przedkładane będą Radzie Powiatu i Zarządowi Powiatu w corocznym sprawozdaniu z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Łowiczu.

Program ma charakter otwarty i będzie podlegał ewaluacji w zależności od pojawiających się potrzeb.

PRZEWODNICZĄCY RADY

Krzysztof Górski